

Asia: VN/14098/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 24 000 henkilöjäsentä ja 141 jäsenyhdistystä.

Sosiaalihuoltolakiin ehdotettava muutos, että oikaisua hyvinvointialueen viranomaisen tekemään päätökseen tulisi aina vaatia hyvinvointialueen toimielimeltä, on tarpeellinen ja perusteltu.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 50 §:n mukaan sosiaalihuoltolaissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua hyvinvointialueelta noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen vuoksi lailla 589/2022. Lailla muutettiin viittaus kunnalliseen sosiaalihuollosta vastaavaan toimielimeen viittaukseksi hyvinvointialueeseen. Sääntelyssä olevan virheen takia hyvinvointialueen hallintosäännön määräykset voivat johtaa tilanteeseen, jossa oikaisua päätökseen vaaditaan hyvinvointialueen yksittäiseltä viranhaltijalta, joka lähtökohtaisesti on sama kuin alkuperäisen päätöksen tehnyt viranhaltija.

Invalidiliitto toteaa, että esitysluonnoksen mukainen korjaus sosiaalihuoltolain 50 §:ään on tärkeä ja tarpeellinen erityisesti asiakkaan oikeuksien ja yhtenäisen hallinto- ja soveltamiskäytännön turvaamiseksi. Asiakkaan oikeusturvan kannalta sekä päätöksenteon puolueettomuuden toteutumiseksi on perusteltua ja tärkeää, että päätösvalta yksilöasioiden oikaisuvaatimusmenettelyssä on hyvinvointialueen asettamalla toimielimellä, eikä sitä voida siirtää yksittäiselle viranhaltijalle. Oikaisuvaatimukset tulee esitysluonnoksen mukaisen muutoksen myötä aina käsitellä hyvinvointialueen toimielimessä, jolloin riski siitä, että oikaisuvaatimuksen käsittely jäisi yksittäisen viranhaltijan vastuulle, poistuu. Rakenteellisiin epäkohtiin tulee kuitenkin kiinnittää jatkossakin huomiota, eikä asian esittelijänä toimielimessä pitäisi voida toimia päätöksen aiemmin tehnyt virkhenkilö.

Invalidiliitto painottaa, että lakitekninen muutos on syytä huomioida erityisesti myös uuden vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohjeissa ja nostaa esiin koulutustilaisuuksissa, jotta

oikaisuvaatimusten käsittely käytännössä tapahtuu toimitelmissä eikä yksittäisten viranhaltijoiden toimesta.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 25.3.2025

Janne Juvakka	Laura Andersson
toimitusjohtaja	yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: juristi Ranja Alava, ranja.alava@invalidiliitto.fi

Alava Ranja
Invalidiliitto ry